

دانشگاه صنعتی شریف

دانشکده مدیریت و اقتصاد

گزارش پروژه‌ی درس اقتصاد کلان دوره فرعی

عنوان

رشد اقتصادی کره جنوبی

"برداشتی از کتاب Economic Transformation: Lessons From History

" (Roger Bootle and James)

نگارندگان:

سارا رضائزاد

سید علی گوهری حویق

استاد درس

دکتر محمود زاده

بهار و تابستان ۱۴۰۳

فهرست

3	مقدمه.....
4	کمی درباره تاریخ کره.....
6	آسیا در مسیر توسعه یافتگی.....
8	مداخله گرایی و تحولات.....
13	جنبه های کلیدی سیاست اقتصادی کره
19	دولت متخاصم خارج از مرز
20	جمع بندی
22	منابع

مقدمه

اگر در اینترنت دنبال کشور هایی باشید که خوردن گوشت سگ^۱ در آنها معمول است قطعاً با دو کشور کره شمالی و کره جنوبی مواجه خواهید شد. شاید در ابتدا فکر کنید این موضوع یک ریشه تاریخی و فرهنگی دارد اما آقای پارک اون یونگ^۲، پزشک متخصصی که در آلمان کار می‌کند، پرداختن به این موضوع را ناراحت کننده می‌داند و معتقد است خوردن گوشت سگ در کره جنوبی صرفاً در بین افراد مسن رواج دارد و دلیل آن را می‌توان فقر مردم کره در سال های جنگ بیان کرد.

پس از ویرانی های جنگ کره، کره جنوبی با چالش های بزرگی مواجه شد. در اوایل دهه ۱۹۶۰، این کشور در آستانه لقب "دولت شکست خورده" قرار گرفت. صادرات این کشور تنها یک درصد از تولید ناخالص داخلی را تشکیل می داد و برای پوشش واردات که حدود ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی بود، وابستگی شدیدی به کمک های ایالات متحده داشت.

با این حال، کره جنوبی با وجود همه موانع و سختی های مسیر، در عرض چند دهه دچار دگرگونی سریع شد و از یکی از فقیرترین کشورهای جهان به یکی از ثروتمندترین کشورها تبدیل شد. این تغییر فوق العاده در ثروت از طریق استراتژی های نوآورانه ای حاصل شد که متفاوت از دیدگاه های نظام اقتصادی متعارف غرب بود. در این پروژه قرار است به بررسی مسیر کره جنوبی در رسیدن به رشد بپردازیم.

^۱ <https://www.rokna.net/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86-96/401231-%D8%A7%DB%8C%D9%86-%D9%85%D8%B1%D8%AF%D9%85-%DA%AF%D9%88%D8%B4%D8%AA-%D8%B3%DA%AF-%D9%85%DB%8C-%D8%AE%D9%88%D8%B1%D9%86%D8%AF-%D8%AA%D8%B5%D8%A7%D9%88%DB%8C%D8%B1>

^۲ <https://www.entekhab.ir/fa/amp/news/758517>

کمی درباره تاریخ کره

قدیمی ترین تاریخ مکتوب کره که مابین قرن های ۶ و ۷ میلادی به نگارش درآمده است حدود دو قرن قبل از میلاد مسیح را روایت می کند. اطلاعات موجود درباره کره باستانی خیلی موثق و قابل اتکا نیست. ما در بررسی تاریخ کره به دنبال بیرون کشیدن روند ها هستیم تا یک دید کلی از کره قبل از پیشرفت داشته باشیم. روایت تاریخ معتبر کره از سه امپراطوری شروع می شود. این امپراطوری ها به ترتیب گوگوریو، شیلا و باکجه نام داشتند. بنا بر منابع تاریخی کره ای از جمله سامگوک ساگی (به معنای تاریخ سه امپراطوری) که در قرن ۱۱ میلادی به نگارش درآمده است اولین تقابل کره ای ها با دولت های متخاصم به حدود ۱۲۰ سال قبل از میلاد مسیح برمی گردد که سلسله چینی هان با یورش به سرزمین چوسان قدیم (گوچوسان) به دلیل بهره گیری از ادوات جنگی بهتر کره ای ها را شکست دادند و حدود ۱۰۰ سال مردم شمال شبه جزیره کره را به بردگی گرفتند. بعد از این دوران تلخ با تشکیل سه امپراطوری فوق الذکر کره از چنگ چینی ها درآمد. اما همواره در طول تاریخ اصلی ترین دشمنان کره ای ها (علاوه بر درگیری های داخلی سه امپراطوری) چینی ها بودند که در نقاط مختلفی از تاریخ به شبه جزیره کره دست درازی کرده اند.

حدود قرن ۱۲ میلادی این سه امپراطوری توسط شیلا به اتحاد رسیدند و اولین کره متحد را در تاریخ ثبت کردند. بعد از بهم خوردن اتحاد به دلیل ضعف پادشاهان شیلا طولی نکشید امپراطوری گوریو (از بازماندگان گوگوریو) یکبار دیگر کره متحد را تشکیل دادند. ژنرال یی سونگ گی در سال ۱۳۹۲ میلادی در بحبوحه درگیری با چین (سلسله مینگ) علیه پادشاهی ناکارآمد گوریو کودتا کرد و پادشاهی چوسان را بنا نهاد که تا سال ۱۹۱۰ دوام داشت.

نکته قابل تأمل درباره چوسان این است که این پادشاهی ۵۰۳ سال از دوران ۵۱۸ ساله خود را خراج گذار سلسله های مینگ و چینگ چین بود. نکته تلخ دیگر درباره کره این است که این خراج گذاری که با دخالت های چینی ها در دربار کره همراه بود با استعمار سیاه ژاپن در سال ۱۹۱۰ به پایان رسید. این استعمار تا سال ۱۹۴۵ ادامه یافت که نیروهای متفقین (به ویژه آمریکا و شوروی) کره را آزاد کردند و شبه جزیره کره به دو منطقه تحت نفوذ این دو قدرت تقسیم شد که در نهایت منجر به تشکیل دو کشور مستقل کره جنوبی و کره شمالی شد.

در ۲۵ ژوئن ۱۹۵۰، کره شمالی به کره جنوبی حمله کرد و جنگ کره آغاز شد. نیروهای سازمان ملل به رهبری آمریکا به کمک کره جنوبی شتافتند. جنگ کره با امضای آتش‌بس در ۲۷ ژوئیه ۱۹۵۳ به پایان رسید، اما هیچ‌گاه پیمان صلحی به امضا نرسید و وضعیت جنگی همچنان به صورت تثوریک بین دو کشور ادامه دارد. این جنگ باعث ویرانی‌های گسترده‌ای در کره جنوبی شد. که عملاً مردم این کشور در فقر مطلق به سر می‌بردند و در معاش روزانه خود دچار تنگنا بودند.

بعد از جنگ کره لی سونگ مین رئیس‌جمهور کره جنوبی شد که در دوره ۱۹۵۳ تا ۱۹۶۰ در کره جنوبی حکومت کرد. این دوره با تلاش‌های فراوان برای بازسازی کشور پس از جنگ کره آغاز شد، اما با فساد گسترده، نارضایتی عمومی و اعتراضات مردمی به پایان رسید. سقوط حکومت لی سونگ‌مین در ۱۹۶۰ نقطه عطفی در تاریخ سیاسی کره جنوبی بود که زمینه را برای تحولات بعدی و در نهایت دموکراتیزاسیون کشور فراهم کرد.

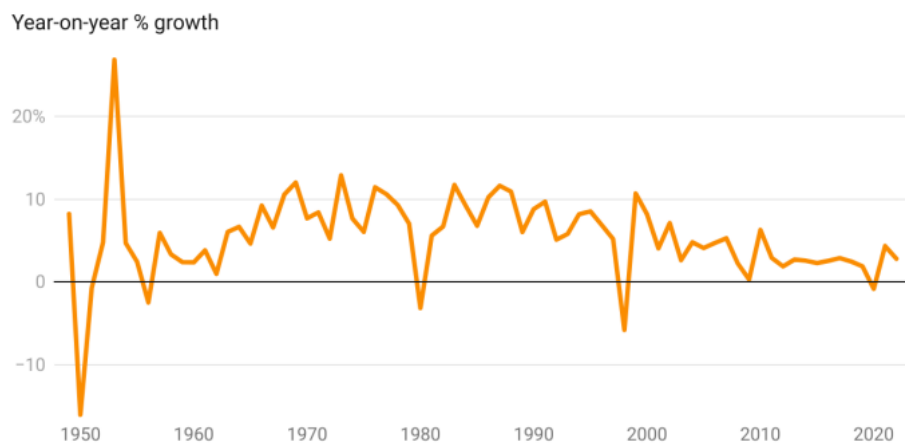
جانشین لی سونگ‌مین، یون بوسان نیز نتوانست اوضاع را بهبود بخشد و با کودتای نظامی به رهبری پارک چونگ‌هی در سال ۱۹۶۱، حکومتی نظامی روی کار آمد. پارک چونگ‌هی با اجرای برنامه‌های پنج‌ساله اقتصادی و تمرکز بر صنعتی‌سازی و صادرات، پایه‌های رشد اقتصادی سریع کره جنوبی را بنا نهاد. تحت رهبری او، صنایع مختلفی از جمله الکترونیک، فولاد و کشتی‌سازی توسعه یافتند. کره جنوبی با تمرکز بر صادرات به یکی از پیشروان اقتصاد جهانی تبدیل شد. این کشور به تدریج به یکی از تولیدکنندگان بزرگ کالاهای الکترونیکی و مصرفی تبدیل شد.

انتخابات ریاست جمهوری کره جنوبی در سال ۱۹۶۳ یک تحول سیاسی مهم را رقم زد. این اولین انتخابات پس از کودتای نظامی ۱۹۶۱ بود.

آسیا در مسیر توسعه یافتگی

در طی سالهای ۱۹۶۶ تا ۱۹۹۰ میلادی کره جنوبی رشد اقتصادی چشمگیری را تجربه کرد. متوسط نرخ رشد تولید ناخالص داخلی سالانه ۸.۵ درصد بود که با تعدیل رشد جمعیت، تولید ناخالص داخلی واقعی سرانه سالانه به طور متوسط ۶.۸ درصد افزایش یافت. در واقع با در نظر گرفتن مشارکت نیروی کار، تولید ناخالص داخلی به ازای هر کارگر تقریباً ۵.۶ درصد در سال رشد داشت.

همچنین شایان ذکر است، بخش تولید در کره جنوبی رشد استثنایی را تجربه کرد و از سال ۱۹۷۳ تا ۱۹۷۸ به طور متوسط ۲۴.۷ درصد در سال رشد کرد. در سال ۱۹۶۵، تولید صنعتی^۳ ۱۸ درصد از تولید ناخالص داخلی کره جنوبی را پوشش می داد که تا سال ۱۹۸۶ به ۳۰٪ رسیده بود.

There is a change in source from 1954 and 1961.

نمودار 1: GDP حقیقی، رشد سال به سال کره جنوبی^۴

Manufacturing³

Economic Transformation: Lessons From History; Bootle & Vitali⁴

در همین حال کشورهای دیگری نیز در آسیا شرقی شروع به پیشرفت های اقتصادی کرده بودند. این کشورها را می توان به سه دسته تقسیم کرد:

دولت های شهری: هنگ کنگ و سنگاپور

شمال شرق آسیایی: ژاپن، تایوان، کره جنوبی و چین

جنوب شرقی آسیایی: اندونزی، مالزی و تایلند

این دسته بندی نمایانگر رویکرد های متفاوتی بود که این کشور ها اتخاذ کره بودند. برای مثال هنگ کنگ و سنگاپور سیاست تجارت آزاد و حداقل کنترل سرمایه را دنبال کردند در صورتی که کره جنوبی، از طریق سیاست های تجاری از «صنایع نوپا» خود محافظت کرد، آنها همچنین بر رقابت بین شرکت های داخلی و تولید و صادرات هدفمند و به حداکثر رساندن تولید از کشاورزی تأکید کردند

مجموعه سیاست های اجرا شده در کشور های دسته دوم را می توان در سه دسته زیر دسته بندی کرد:

- پیشینه سازی تولید کشاورزی و ایجاد انگیزه برای کارگران برای تولید به واسطه اصلاحات ارضی.
- سوق دادن کآفرینان به سمت تولید صنعتی و صادرات.
- سوق دادن منابع مالی به سمت تولید صنعتی و صادرات.

دو بخش بزرگ مشارکت کننده در توسعه کره یعنی کشاورزی و تولید صنعتی را در بخش بعدی مورد بررسی قرار خواهیم داد.

5 صنایع نوپا به بخش یا نوع کسب و کار جدید یا نوظهور در یک اقتصاد که در مراحل اولیه توسعه خود است، اشاره دارد. این صنایع اغلب فاقد قدرت رقابتی برای ایستادگی در برابر رقبای معتبر بین المللی هستند زیرا هنوز در حال توسعه فناوری ها، فرآیندهای تولید و حضور در بازار هستند.

مداخله گرایی و تحولات

در این بخش به بررسی تحولات و اصلاحاتی که طی نیمه دوم قرن بیستم در کره جنوبی رخ داد و به رشد این کشور کمک کرد میپردازیم.

- کشاورزی و اصلاحات ارضی در شرق آسیا: توزیع نابرابر زمین در شرق آسیا منجر به بهره وری پایین برای دهقانانی شده بود که در زمین های بزرگ کار می کردند. کره جنوبی پس از جنگ کره، تحت فشار ایالات متحده یک برنامه اصلاحات ارضی شدید را اجرا کرد. این اصلاحات ارضی شدید شامل توزیع مجدد زمین به کشاورزان کوچک بود که به آنها اجازه می داد تا با استفاده از کار خانوادگی، زمین های کوچک را کشاورزی کنند.

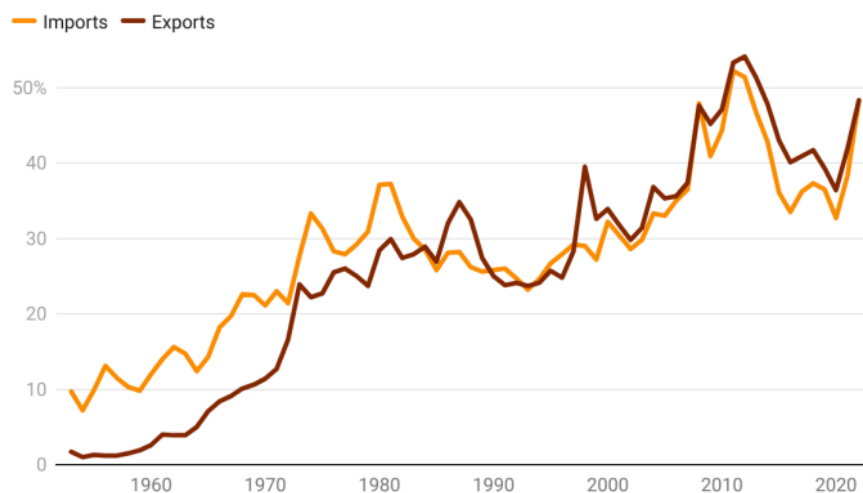
- تغییر سیاست های صادراتی به کمک ایالات متحده آمریکا: در سال ۱۹۶۰، صادرات کره جنوبی تنها حدود ۱ درصد از تولید ناخالص داخلی آن را تشکیل می داد. توانایی این کشور برای واردات به شدت متکی به کمک های ایالات متحده بود؛ همچنین سطح درآمد پایین استانداردهای زندگی متوسط بود.

در اواسط دهه ۱۹۶۰، کره جنوبی تغییرات قابل توجهی در سیاست های ارزی و تجاری خود ایجاد کرد. این اصلاحات راه را برای افزایش صادرات هموار کرد که تا پایان دهه به بیش از ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی رسید.

ایالات متحده نقش تعیین کننده ای در آغاز این روند داشت. آمریکا با خودداری از کمک مالی، کره را تحت فشار قرار داد تا ارزش پول خود را کاهش دهد و نظام ارزی خود را اصلاح کند. در ابتدا دولت کره در مقابل این اقدامات مقاومت کرد اما در نهایت متعهد به تغییرات لازم شد.

تا دهه هفتاد قرن بیستم صادرات کره جنوبی به بیست درصد تولید ناخالص داخلی رسید. سیاستگذاران به اهمیت ارتقای صادرات در پیشبرد رشد اقتصادی پی بردند که این تصمیم کمک قابل توجهی به تحول چشمگیر کره جنوبی کرد.^۶

• نظم در تولید و صادرات: کشورهای شمال شرق آسیا (به عنوان مثال، ژاپن، کره، تایوان، چین) تولیدکنندگان تحت حمایت را زیر انطباق صادرات قرار دادند. تولیدکنندگان باید اعداد صادراتی را به دولت گزارش می کردند که بر دسترسی آنها به اعتبار بانکی تأثیر می گذاشت. اعتبار یارانه ای به شرکت هایی داده شد که به خارج از کشور صادرات داشتند. این امر منجر به توسعه وابسته به صادرات در کره شد.

نمودار 2: صادرات و واردات در کره جنوبی (% از GDP) 1953-2022^۷

FROM HERMIT KINGDOM TO MIRACLE ON THE HAN: POLICY DECISIONS THAT TRANSFORMED SOUTH KOREA INTO AN EXPORT POWERHOUSE, Douglas A. Irwin, NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH 1050 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138, September 2021

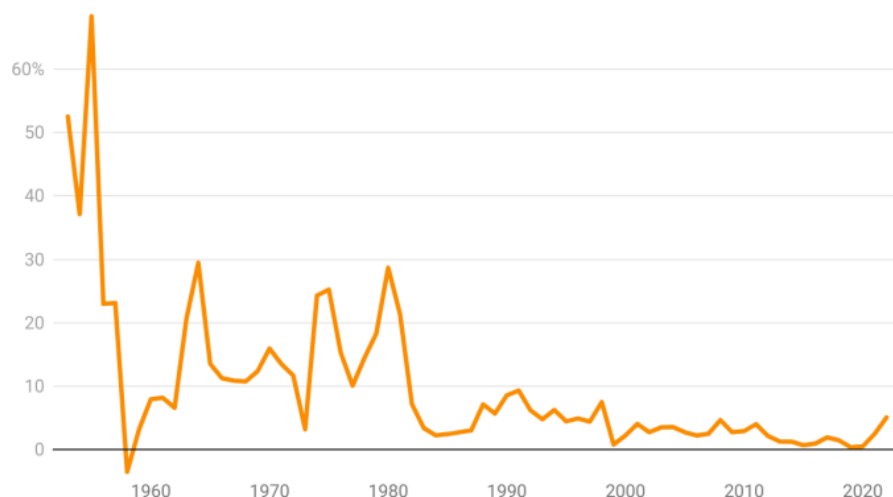
Economic Transformation: Lessons From History; Bootle & Vitali⁷

- حمایت دولت: تصمیمات حیاتی که دولت در زمینه حمایت از صنایع نوپا با هدف کسب دانش گرفت به شدت در این دوران تاثیر گذار بود.

- سرمایه گذاری در فناوری و تحقیق و توسعه: کره جنوبی توسعه فناوری و نوآوری را در اولویت قرار داد. این عوامل به رقابت صادراتی و رشد اقتصادی آن دامن زد. (قابل توجه است که کره جنوبی حتی از ایالات متحده و ژاپن سهم بیشتری از تولید ناخالص داخلی خود را به تحقیق و توسعه (R&D) اختصاص داده است.) بین سال‌های ۱۹۹۶ و ۲۰۱۵، تحقیق و توسعه کره جنوبی ۸۸.۵ درصد رشد کرد و به ۴.۲۳ درصد تولید ناخالص داخلی رسید که از رشد متوسط ۱۴.۴ درصدی ایالات متحده پیشی گرفت.^۸

- تحولات مالی: استراتژی توسعه کره جنوبی شامل یک رویکرد غیرنرمال برای تامین مالی بود. به نحوی که بانک مرکزی مستقیماً از دولت دستور می گرفت و نرخ تورم بین ۱۵ تا ۳۰ درصد در طول دهه های ۱۹۶۰-۱۹۸۰ در نوسان بود. در ابتدا، پس انداز خانوار کم بود، و توسعه تا حدی با وام گیری در خارج از کشور تامین می شد. (می دانیم کاهش پس انداز منجر به افزایش نرخ بهره و در نتیجه کاهش سرمایه گذاری داخلی می شود پس در این دوران دولت به جذب سرمایه گذاران خارجی روی آورد.) کره جنوبی بدهی خارجی زیادی انباشته کرد که عمده‌تاً برای تأمین مالی توسعه صنعتی استفاده می شد. نکته مهم این است که در کره این وام های خارجی به درستی و برای توسعه تولید مولد و صادراتی استفاده شد در صورتی که برخی کشور ها مانند فلیپین قرض های خارجی را صرف استفاده های غیرمولد کردند، قرض کره از IMF رشد اقتصادی در پی داشت. در سال ۱۹۷۹، بخش تولید نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام حدود ۴۸۸ درصد بود.

^۸ <https://www.stlouisfed.org/on-the-economy/2018/march/how-south-korea-economy-develop-quickly>

نمودار 3: نرخ تورم در کره جنوبی 1953-2022⁹

- کنترل سرمایه و آزادسازی مالی: کره جنوبی کنترل های سرمایه ای شدیدی را اعمال کرد که تنها در سال ۱۹۹۳ حذف شد. ژاپن و تایوان نیز تا سالهای بعد کنترل سرمایه داشتند، در حالی که چین هنوز کنترل سرمایه در پیش گرفته است.
- بحران مالی آسیا ۱۹۹۷: این بحران یک تحول اقتصادی مهم بود که شرق و جنوب شرق آسیا را در اواخر دهه ۱۹۹۰ تحت تاثیر قرار داد. تایلند با بحران اولیه در جولای ۱۹۹۷ (معروف به بحران تام یام کونگ) با شناور کردن بات پس از اتمام ذخایر خارجی مواجه شد و باعث فرار سرمایه و اثر دومینویی شد. بحران به اندونزی، کره جنوبی، مالزی و فیلیپین گسترش یافت و منجر به کاهش ارزش پول، سقوط بازار سهام و سطح بالای بدهی خارجی شد.^{۱۰} مشابهات سیاست های اقتصادی و همچنین نزدیکی جغرافیایی این کشورها منجر به گسترش این بحران شد. در واقع هنگامی که اعتماد سرمایه گذاران خارجی به یک کشور از بین رفت به مرور بی اعتمادی به دیگر کشورهای منطقه را ایجاد کرد. صندوق بین المللی پول (IMF) برای تثبیت ارزها در کشورهای آسیب دیده مانند کره جنوبی، تایلند و اندونزی مداخله کرد، هرچند که منجر به بی ثباتی سیاسی و

Economic Transformation: Lessons From History; Bootle & Vitali ⁹

<https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/asian-financial-crisis> ¹⁰

ناآرامی اجتماعی شد. این بحران به شدت به کره ضربه زد و با افت قابل توجه نرخ ارز و بازار سهام مواجه شد. مزیت کره به نسبت دیگر کشورهای درگیر شامل آزادسازی دیر هنگام سیستم مالی و استفاده محتاطانه از جریان ورودی بود که به دلیل مدیریت مالی مسئول، بهبود نسبتاً سریع اتفاق افتاد.

نمودار 4: GDP سالانه کشورهای درگیر بحران مالی از 1995 تا 2020^{۱۱}

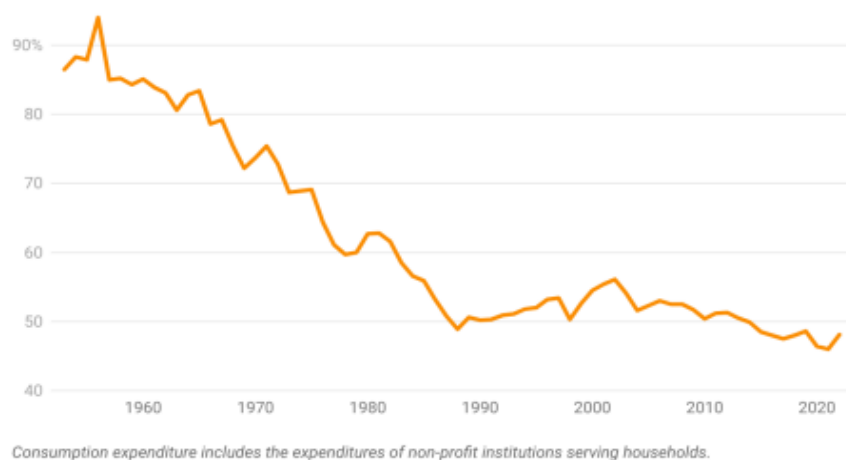
• مداخله و اصلاحات صندوق بین المللی پول: کره جنوبی از صندوق بین المللی پول (IMF) کمک خواست و یک برنامه کمک مالی ۴۰ میلیارد دلاری برای تثبیت پول و اقتصاد خود دریافت کرد^{۱۲}. این به جلوگیری از فروپاشی کامل کمک کرد. بسیاری بحران ۱۹۹۷ را نعمتی در ظاهر می دانند که منجر به تغییرات سیاسی و اقتصادی ساختاری در کره شد.

¹¹ <https://ourworldindata.org/grapher/gdp-per-capita-growth?tab=chart&time=1995..2000&country=THA~KOR~PHL~MYS~SGP~I>
DN

¹² https://en.wikipedia.org/wiki/1997_Asian_Financial_Crisis

جنبه های کلیدی سیاست اقتصادی کره

(1) رشد اقتصادی کره به واسطه نرخ بالای سرمایه گذاری بود که ناشی از سرکوب مصرف در داخل کره بود:

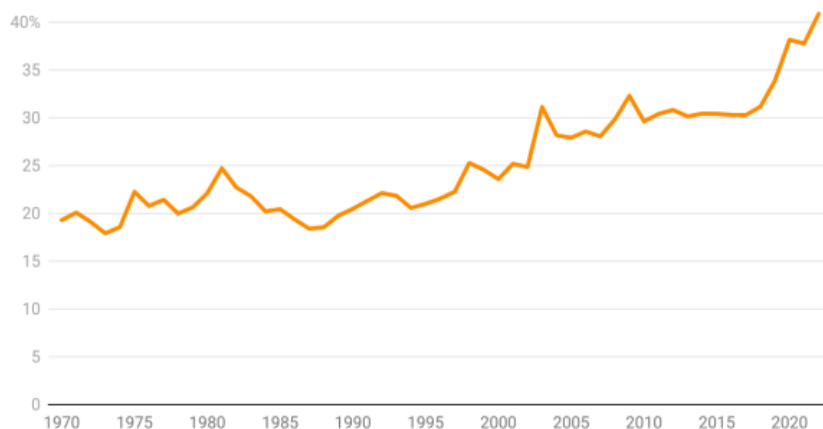
نمودار 5: درصدی از GDP که در کره مصرف شده است.^{۱۳}

البته این بدان معنی نیست که مصرف کره ای ها کم شده است. کاهش نرخ مصرف به دلیل افزایش شدید GDP اتفاق افتاد. به طور متوسط و در طول چند دهه مصرف سرانه افزایشی بوده است و صرفاً نرخ مصرف افتاده است.

(2) دولت کره جنوبی سیاست کنترلی شدید بر روی سرمایه گذاری مستقیم سرمایه خارجی اعمال کرد. در اصل به جای جذب سرمایه خارجی از وام های تضمینی استفاده کرد تا راحت تر این سرمایه را در بخش های مطلوب خود سرمایه گذاری کند.

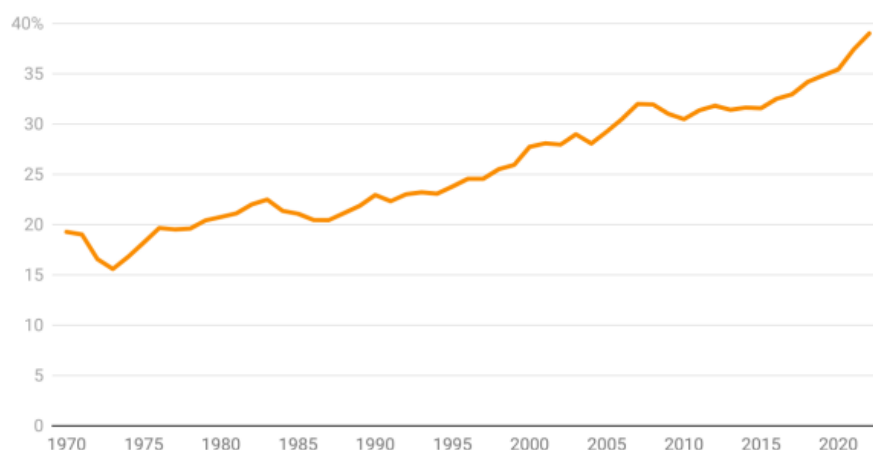
3) چایبول‌ها نقش پر رنگی در رشد اقتصادی کره ایفا کردند، این شرکت‌ها مانند سامسونگ، هیوندای و ال‌جی، بخش بزرگی از تولید ناخالص داخلی و صادرات کشور را تشکیل می‌دهند. چایبول‌ها با سرمایه‌گذاری‌های گسترده در تحقیق و توسعه و نوآوری، به رشد اقتصادی کره کمک کرده‌اند.

4) یکی از شاخصه‌های مهم در اقتصاد سهم دولت از تولید ناخالص داخلی است که برای کره این مقدار سهم کمی است (در مقایسه با میانگین جهانی). نمودار زیر درصد هزینه‌های دولت را از تولید ناخالص داخلی نشان می‌دهد.

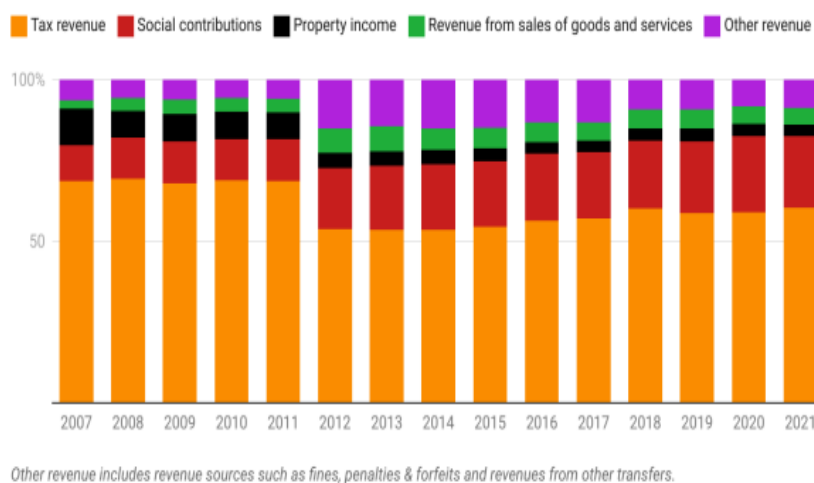
نمودار 6: سهم دولت کره از تولید ناخالص داخلی^{۱۴}

همانطور که مشاهده می‌شود این سهم از سال ۲۰۰۰ به بعد رشد قابل توجهی داشته است. برای توجیه این افزایش باید سهم درآمدی دولت را از GDP بررسی کنیم. اما لازم به ذکر است که افزایش هزینه‌های دولت در کره منجر به گسترش زیر ساخت‌ها و افزایش خدمات عمومی شده است و رفاه جمعی کره‌ای‌ها را بهبود بخشیده است.

نمودار 7: درصد درآمد دولت کره از تولید ناخالص داخلی^{۱۵}

شاید در نگاه اول اینگونه به نظر برسد که این افزایش ناشی از افزایش مالیات بوده است اما علیرغم افزایش میزان مالیات دریافتی سهم مشارکت اجتماعی دولت از درآمد ها در سبد درآمدی افزایش بوده است.

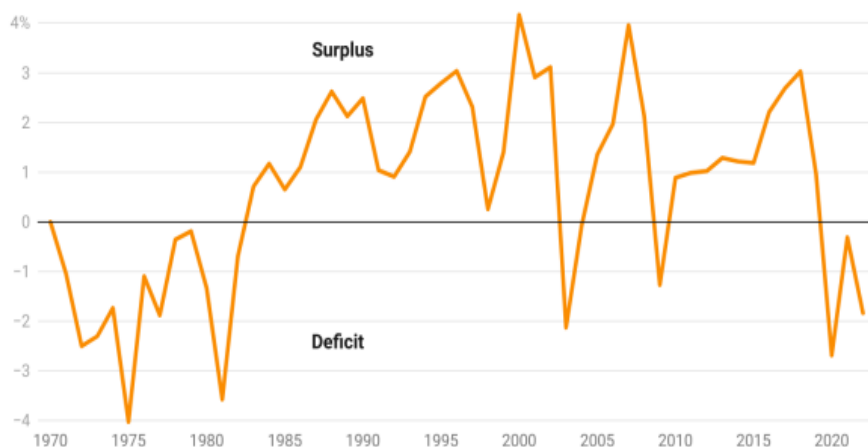

نمودار 8: سهم بخش های مختلف از درآمد دولت کره^{۱۶}

(5) یکی از عوامل کلیدی موفقیت اقتصادی کره جنوبی، سرمایه‌گذاری در آموزش و توسعه نیروی انسانی است. این کشور با ایجاد سیستم آموزشی قوی و حمایت از تحقیقات علمی، توانسته است نیروی کار ماهر و

متخصصی را تربیت کند که به رشد اقتصادی کمک کرده‌اند. در حال حاضر رقابت برای ورود به دانشگاه‌های کره جنوبی بسیار شدید است. اصطلاح SKY به سه دانشگاه برتر کره جنوبی اشاره دارد: دانشگاه ملی سئول، دانشگاه کره و دانشگاه یونسی. این اصطلاح به طور گسترده در رسانه‌ها و در خود دانشگاه‌ها برای معرفی این سه دانشگاه استفاده می‌شود. رتبه‌بندی بین‌المللی دانشگاه‌های کره جنوبی معمولاً در بالاترین سطح قرار دارد. ورود به یکی از این سه دانشگاه برتر به عنوان تعیین‌کننده موقعیت شغلی و اجتماعی فرد در نظر گرفته می‌شود. بسیاری از افراد با نفوذ کره جنوبی، از جمله وکلا، پزشکان، مهندسان، اساتید و سیاستمداران، از این دانشگاه‌ها فارغ‌التحصیل شده‌اند. و این دانشگاه‌ها علاوه بر گرفتن فاند از شرکت‌های کره ای از شرکت‌های بین‌المللی نیز جذب سرمایه می‌کنند و روی پروژه‌های آنها کار می‌کنند. به عبارت دیگر دانشگاه‌ها نقش کلیدی در R&D صنعتی ایفا می‌کنند و تاثیر مثبت زیادی رو رشد تولید ناخالص داخلی کره دارند.

6) یکی دیگر از معیارهای مهم در ارزیابی وضعیت اقتصاد کشورها کسری و مازاد بودجه است که اگر کسری بودجه داشته باشند به ناچار به چاپ پول روی می‌آورند و منجر به تورم می‌شود.

نمودار 9: تراز بودجه دولت کره^{۱۷}

مشاهد می‌شود مشکل کسری بودجه از حدود ۱۹۸۳ به بعد حل شده است و این داده‌ها هم‌خوانی خوبی با نمودار نرخ تورم دارند. جایی که کسری بودجه وجود داشت تورم به نسبت بالاتری را تجربه کرده‌اند.

(7) یکی دیگر از شاخصه‌های رشد اقتصاد کره نرخ مشارکت و نرخ شاغلین بوده است که همزمان با شروع رشد به کمک رشد اقتصادی کره آمده است و این دو معیار یعنی رشد اقتصادی و نرخ مشارکت یکدیگر را تقویت کرده‌اند.

لازم به ذکر است افزایش مشارکت زنان در نیروی کار، توانسته است به رشد اقتصادی کمک کند. دولت با اجرای سیاست‌های حمایتی مانند مرخصی زایمان و حمایت از کارآفرینی زنان، به افزایش نرخ مشارکت زنان در اقتصاد پرداخته است.

نمودار 10: درصد افراد شاغل در کره جنوبی^{۱۸}

به طور طبیعی با افزایش شاغلین در کره نرخ بیکاری رو به افول بوده است:

There is a change in source from 1969.

نمودار 11: نرخ بیکاری کره^{۱۹}

مشاهده می‌شود در رکود بزرگ ۱۹۹۷ نرخ بیکاری یک پیک نسبتاً شدید زده است که این پیک را در تولید ناخالص داخلی هم می‌توان مشاهده کرد.

Economic Transformation: Lessons From History; Bootle & Vitali ¹⁹

دولت متخاصم خارج از مرز

آخرین مشخصه ای که می‌خواهیم درباره آن صحبت کنیم قرابت زیادی با بخش تاریخی گزارش دارد: وجود یک دولت متخاصم خارج از مرز

کره ای ها همواره در تاریخ خود درگیر جنگ و کشمکش بودند تا بتوانند کشور خود را از استعمار، سلطه و نفوذ بیگانگان آزاد کنند. یک زمان برای بیرون آمدن از سلطه سلسه هان و یک زمان برای کم کردن قدرت نفوذ چینی ها در دربار چوسان، و زمانی نه چندان دور، بطوری که احتمالاً نسلی از کره ای ها که در توسعه اقتصادی کشورشان مشارکت کردند آن زمان را به خوبی به یاد دارند، کره ای ها برای خروج از استعمار خفت بار ژاپن مبارزه کرده اند. و در آخر کره ای ها در عین فقر با کره شمالی در جنگ کره جنگیدند.

این پیشینه تاریخی باعث شد کره ای ها خود را سرباز دولت در مبارزه با تهدید کره شمالی ببینند و برای پیشی گرفتن از کره شمالی که رشد اقتصادی خوبی را پشت سر گذاشته بود متحد شوند. لازم به ذکر است که آیین کنفوسیوس با نشر ارزش های اخلاقی بین مردم به این اتحاد افزوده بود.

جمع بندی

در این مقاله سعی شده تحول اقتصادی کره جنوبی را مورد بحث قرار دهیم و مسیر این کشور را از یک جامعه عمدتاً کشاورزی به یک اقتصاد صنعتی پویا را شرح دادیم. این دگرگونی به مجموعه ای از تصمیمات استراتژیک سیاست گذاری و اصلاحات اقتصادی نسبت داده می شود که توسعه کشور را در طول دهه ها شکل داده است. روایت ما با برجسته کردن زمینه تاریخی کره جنوبی پس از جنگ کره آغاز می شود. این کشور با چالش های عظیمی از جمله فقر و نیاز به بازسازی مواجه بود. با این حال، در این دوره بود که دولت سیاست های مهمی را با هدف تقویت رشد صنعتی و توسعه مبتنی بر صادرات اجرا کرد. تمرکز بر ایجاد یک بخش تولیدی قوی بود که به ستون فقرات اقتصاد تبدیل شد.

کلید موفقیت کره جنوبی ایجاد یک مدل دولتی توسعه ای بود که در آن دولت نقش فعالانه ای در هدایت رشد اقتصادی داشت. این نقش شامل سرمایه گذاری های قابل توجه در آموزش و زیرساخت ها بود که نیروی کار ماهر و امکانات لازم برای صنعتی شدن را فراهم می کرد. دولت همچنین روابط نزدیک خود را با بخش خصوصی، به ویژه از طریق تشکیل کنگلومراهای بزرگ موسوم به chaebol، تقویت کرد. این نهادها، مانند سامسونگ و هیوندای، در پیشبرد تولیدات صنعتی و نوآوری بسیار مهم بودند.

در این مقاله بر اهمیت سیاست های صادرات محور تاکید شده است. کره جنوبی با اولویت دادن به صادرات بر مصرف داخلی، توانست خود را در اقتصاد جهانی ادغام کند. این استراتژی نه تنها درآمدهای ارزی را افزایش داد، بلکه رقابت و کارایی را در بین صنایع داخلی تشویق کرد. دولت مشوق های مختلفی از جمله معافیت های مالیاتی و یارانه ها را برای صادرکنندگان فراهم کرد که باعث رشد بیشتر شد.

در دهه های 1960 و 1970، کره جنوبی رشد اقتصادی سریعی را تجربه کرد که اغلب از آن به عنوان "معجزه رودخانه هان" یاد می شود. این دوره با نرخ رشد تولید ناخالص داخلی بالا و بهبود قابل توجه در استانداردهای زندگی مشخص شد. بخش تولید به طور چشمگیری گسترش یافت و منسوجات، لوازم الکترونیکی و خودرو به کالاهای صادراتی اصلی تبدیل شدند. در این مقاله خاطرنشان کردیم که تا دهه 1980، کره جنوبی خود را به عنوان صادرکننده پیشرو در این صنایع تثبیت کرده بود.

با این حال، این سفر بدون چالش نبود. در ادامه ی این مقاله سعی کردیم به بحران‌های اقتصادی که کره جنوبی با آن روبه‌رو بود، به ویژه بحران مالی آسیا در سال 1997 بپردازیم. این بحران آسیب‌پذیری‌های سیستم مالی را آشکار کرد و منجر به رکود شدید شد. دولت با اصلاحات گسترده با هدف تثبیت اقتصاد، از جمله تجدید ساختار مؤسسات مالی و اجرای اقدامات نظارتی سخت‌گیرانه‌تر، پاسخ داد.

پس از بحران، کره جنوبی انعطاف پذیرتر ظاهر شد. اصلاحات به نوسازی اقتصاد و بهبود شفافیت در بازارهای مالی کمک کرد. دولت به تاکید بر نوآوری ادامه داد و سرمایه گذاری زیادی در تحقیق و توسعه (R&D) برای تقویت پیشرفت تکنولوژیک انجام داد. این تعهد به تحقیق و توسعه، کره جنوبی را به عنوان پیشرو در فناوری و نوآوری، به ویژه در بخش هایی مانند الکترونیک و فناوری اطلاعات، معرفی کرده است.

همچنین در این مقاله پیامدهای اجتماعی تحول اقتصادی را مورد بحث قرار دادیم. با رشد اقتصاد، طبقه متوسط نیز رشد کرد که منجر به افزایش تقاضا برای کالاها و خدمات مصرفی شد. آموزش و پرورش به یک اولویت تبدیل شد و خانواده ها سرمایه گذاری هنگفتی برای تحصیل فرزندان خود کردند تا فرصت های بهتری را در بازار کار رقابتی فراهم کنند. این تغییر به نیروی کار تحصیلکرده و ماهرتر کمک کرد و باعث رشد اقتصادی بیشتر شد.

در سال‌های اخیر، کره جنوبی با چالش‌های جدیدی از جمله پیر شدن جمعیت و افزایش رقابت از سوی دیگر اقتصادهای نوظهور روبرو بوده است نیاز است به تطبیق و نوآوری مستمر برای حفظ رشد اقتصادی تاکید شود. از سیاست گذاران کره جنوبی انتظار می‌رود برای حفظ این مسیر روبه رشد، بر توسعه پایدار تمرکز کنند و به نابرابری های اجتماعی که از صنعتی شدن سریع ناشی شده است، رسیدگی کنند.

در نتیجه، تحول اقتصادی کره جنوبی گواهی بر اثربخشی مداخله استراتژیک دولت، سرمایه گذاری در سرمایه انسانی و تعهد به رشد صادراتی است. سفر این کشور از یک کشور جنگ‌زده به یک نیروگاه اقتصادی جهانی، پتانسیل توسعه از طریق سیاست‌های صحیح و نوآوری را نشان می‌دهد. درس های آموخته شده از تجربه کره جنوبی می تواند به عنوان بینش ارزشمندی برای کشورهای دیگر که به دنبال دستیابی به موفقیت اقتصادی مشابه هستند، باشد.

1. Economic Transformation: Lessons From History; Bootle & Vitali
2. FROM HERMIT KINGDOM TO MIRACLE ON THE HAN: POLICY DECISIONS THAT TRANSFORMED SOUTH KOREA INTO AN EXPORT POWERHOUSE, Douglas A. Irwin, NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH 1050 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138, September 2021
3. <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/024/1969/001/article-A001-en.xml>
4. <https://www.stlouisfed.org/on-the-economy/2018/march/how-south-korea-economy-develop-quickly>
5. <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/economics/asian-financial-crisis/>
6. <https://ourworldindata.org/grapher/gdp-per-capita-growth?tab=chart&time=1995..2000&country=THA~KOR~PHL~MYS~SGP~IDN>
7. https://en.wikipedia.org/wiki/1997_Asian_Financial_Crisis
8. <https://www.rokna.net/%D8%A8%D8%AE%D8%B4-%D8%AC%D9%87%D8%A7%D9%86-96/401231-%D8%A7%DB%8C%D9%86-%D9%85%D8%B1%D8%AF%D9%85-%DA%AF%D9%88%D8%B4%D8%AA-%D8%B3%DA%AF-%D9%85%DB%8C-%D8%AE%D9%88%D8%B1%D9%86%D8%AF-%D8%AA%D8%B5%D8%A7%D9%88%DB%8C%D8%B1>
9. <https://www.entekhab.ir/fa/amp/news/758517>